

Katonai-honvédelmi nevelés a középiskolákban

1. rész: Célok, követelmények, dokumentumok, taneszközök

A 2011. CXC. törvény a nemzeti köznevelésről bevezetőjében nagy hangsúlyt kapott a felnövekvő nemzedék hazafias nevelésének gondolata. Természetesen a diákok hazafias nevelését nemcsak ettől az időtől számítjuk. Irodalmunkból, történelmünkéből is számos eseményt tudunk felsorolni, ami azt bizonyítja, hogy a magyar nemzet mindig is kiemelt figyelmet fordított a haza védelmére kész fiai nevelésére. A kifejezetten a katonai pályára felkészítő katonai iskoláztatásnak a kezdete kb. 150 évre nyúlik vissza, és történetét a bemutató tanulmányok három időszakra osztják. A katonaiskolák élete, tevékenysége viharos volt, a történelem változásait nagyon megszenvedték. Sokszor átszervezték, megszüntették, újból indították, gyakran változtatták a képzési és nevelési módszereket. Ennek ellenére tevékenységük sikeresnek mondható, számos növendék elismerésre méltó karriert futott be.

1. Kötelező lesz a Katonai alapismeretek tanulása?

Ez év tavaszán nagy vihart kavart a pedagógusok, a szülők körében az a hír, hogy az új Nemzeti Alaptanterv (NAT) nevelési céljaihoz igazodva - kötelező lehet a középiskolákban a katonai alapismeretek tantárgy oktatása.

Voltak, akik egyenesen azt írták, hogy egy pártállami múltat idéző hagyomány elevenedik fel a középiskoláknak tantervileg előírt Katonai alapismeretek tantárgy bevezetésével. [1] Mások szerint a tantárgy nemcsak felkészítené a tanulókat a felsőfokú katonai tanulmányokra, hanem helyettesítené a régebben a sorkatonaság által megvalósított fegyelemre és hazafiasságra nevelést, azaz intézményesen készíténé fel az ifjúságot a hon védelmére. [2]

A legkorrektebb megfogalmazás arról tudósította a szakmabeli és laikus olvasókat, hogy vitára bocsátották a Katonai alapismeretek kerettantervet, röviden bemutatta azt, valamint megadta a helyet, ahová a véleményeket be lehetett küldeni. A hírt tartalmazó honlap segítségével olvasható volt a 40 oldalas dokumentum, amely felsorolta mindazokat a témaköröket, követelményeket, értékelési szempontokat, amelyek felhasználásával a középiskolai oktatásban a honvédelmi felkészítés megvalósulhat. Megfogalmazott céljai és feladatai szerint a tantárgy arra vállalkozik többek között, hogy a középiskolás diákokkal megismertesse a hazánkat fenyegető biztonságpolitikai kockázatokkal, s ezek függvényében megértesse a honvédelem szükségességét; megismertesse honvédelmi rendszerünk fontosabb elemeit, működését, legyenek tisztában az állampolgárok honvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeivel, megértsék, hogy mit jelent napjainkban a hazafiság és a hazaszeretet; szert tegyenek olyan általános

katonai műveltségre, amely segíti őket eligazodni a napi történesekben, ismerjék meg a katasztrófa helyzetben és tömeges balesetekben szükséges elsősegélynyújtó feladatokat, valamint a katonák harctéri egészségügyi ellátási rendszerét; motiváltak legyenek a katonai pálya választására, az ehhez szükséges ismeretek és képességek elsajátítására, rendelkezzenek információval a katonai pályákkal összefüggő továbbtanulás lehetőségeiről stb. [3]

És a legfrissebb hír a médiából: "KatonaSuli: Honvédelmi nevelőtanárokat képeznek. A jövő évtől már nemcsak a diákokat, hanem a tanárokat is tanítják honvédelmi ismeretekre, önkéntes alapon. A hazáját szerető és tisztelő társadalom léte nemzeti érdek, ennek az érzésnek a kialakításához azonban szükség van olyan hatásokra, eszmei értékekre, ismeretekre, amelyek ezt képesek előhívni, ezért kerül be a jövő évtől a Nemzeti alaptantervbe a hazafias nevelés – hangzott el a Hazafiság és honvédelmi nevelés című konferencián Székesfehérváron. Az óvodától a felsőoktatásig a különböző foglalkozásokba, órákba építve tanítják majd minderre a fiatalokat. Ezt egészíti ki a KatonaSuli program. A Katonai alapismeretek tantárgy oktatása 2005-ben kezdődött meg, jelenleg [kb.] negyven középiskolában folyik képzés önkéntes alapon. Idáig több mint ötezer diák szerzett ismereteket a katonai tevékenységekről, a Magyar Honvédségről. [...] a honvédelmi miniszter kabinetfőnöke előadásában arról beszélt, hogy jövőre elindítják a hatvanórás pedagógus-továbbképzést is. A tanárok szakvizsgát is tehetnek majd, sőt a Nemzeti Közszolgálati Egyetem három féléves mesterképzésén honvédelmi nevelőtanár minősítést is szerezhhetnek." [4]

Jelen írás az első része annak a tanulmánynak, amellyel tiszta képet kívánok teremteni úgy, hogy bemutatom, mit tartalmaz a Katonai alapismeretek tantárgy, kik tanulhatják, kik taníthatják, mire képesíti a tanulókat, és mit tesz lehetővé a tárgyból teendő középszintű és emelt szintű érettségi vizsga.

2. Katonai alapismeretek tantárgy

Az érettségi vizsgaszabályzatról szóló 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének első része tartalmazta a Katonai alapismereteket, mint választható közismereti tárgyat, a második részben található a katonai alapismeretek középszintre kidolgozott érettségi követelményrendszere is. A Katonai alapismeretek tantárgyat 2005-ben vezették be, s tanítása főleg honvédelmi és műszaki szakközépiskolákban folyik évről évre emelkedő létszámmal.

"A Magyar Köztársaság Országgyűlése 2004. november 3-i döntésével békeidőben megszüntette az általános hadkötelezettséget. Az önkéntes haderőre történő áttérést a rendszerváltás óta bekövetkezett társadalmi változások indokolták. Hazánk 1999. március 12. óta tagja a NATO-nak, és szövetségi feladataink teljesítése is megkövetelte a hadsereg átalakítását. A kötelező sorkatonai szolgálat megszűnésével a honvédelemre és a haza fegyveres védelmére történő felkészítésben csak a hivatásukat önként választott és azt professzionálisan ellátni képes állampolgárok vesznek részt. Fontos társadalmi érdek hazánk lakosságának honvédelmi felkészítése. Különösen fontos az ifjúság, ezen belül a

középiskolás korosztály honvédelmi nevelése, a honvédelem ügyéhez történő pozitív hozzáállásának kialakítása és folyamatos fejlesztése." [5]

2.1. Kerettanterv tervezet [6]

A Katonai alapismeretek közismereti, választható érettségi tantárgy oktatásának kiemelt célja, hogy a 14-18 éves korosztály számára segítsen kézzelfogható tartalommal megtölteni a hazafiság, a hazaszeretet, a honvédelem fogalmakat. Az önkéntes haderőre történő áttéréssel az ifjúság intézményesített honvédelmi felkészítése megszűnt. Összhangban a Magyar Honvédség tartalékos rendszerének fejlesztéséhez kapcsolódó egyes ágazati feladatokról szóló 1029/2011. (II. 22.) Korm. határozatban megfogalmazottakkal a tantárgy oktatása lehetővé teszi, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák hazánk biztonság- és szövetségi politikájának jellemzőit, a honvédelemmel összefüggő szabályzókat és szabályokat, a Magyar Honvédség felépítését és feladatrendszerét. Ezen ismeretekkel kialakul és folyamatosan erősödik a haza, a honvédelem iránti elkötelezettségük. A tananyag összhangban van a készülő Nemzeti Alaptantervben megfogalmazottakkal, a kormányrendeletben megjelent és 2013. január elsejétől alkalmazandó kétszintű, általános érettségi követelményekkel.

A Katonai alapismeretek tananyag elsajátítása során a diákoknak képesnek kell lenniük a katonai terminológia szakszerű alkalmazására, a különböző források felhasználásával gondolatmenetük írásban és szóban történő összefüggő kifejezésére, kiselőadások színvonalas megtartására, a problémafelvetés, a magyarázat, a következtetés, az érvelés gyakorlati alkalmazására. Ennek érdekében a tananyag az alábbi tanítási stratégiákat alkalmazza:

- a hasonlóságok és különbségek bemutatása, azonosítása és kerestetése;
- a lényeges információk kiemelése és összefoglalása;
- rendszeres ismétlés és megerősítés;
- otthoni feladatadás és gyakorlás;
- vizuális ismeretforrások alkalmazása;
- kooperatív tanulásszervezés;
- a tanulási célok és követelmények előzetes meghatározása;
- a lényegre történő orientáció kérdések segítségével.

A tananyag kidolgozása során fontos szempont volt a diákok kognitív fejlődési törvényszerűségeinek figyelembevétele. A tananyag a tanulók olyan ismereteire is épít, amelyeket szülőktől, családtagoktól, ismerősöktől már megszerezhettek a honvédelem, a hadsereg, a katonák jellemzőiről. A feladatok egy része olyan kutatómunkát tartalmaz, amely hasonló ismeretek megszerzését jelöli meg feladatként.

A hatékony oktatáshoz a tankönyvön kívül rendelkezésre áll a tananyag feldolgozását segítő módszertani ajánlást tartalmazó tanári kézikönyv, továbbá a diákok gyakoroltatását támogató munkafüzet.

Célok és feladatok:

- A katonai alapismeretek tantárgy célja és feladata, hogy a középiskolás diákok ismerjék meg a hazánkat fenyegető biztonságpolitikai kockázatokat,

- értsék meg a biztonságpolitikai kockázatok függvényében a honvédelem szükségességét,
- ismerjék meg Magyarország honvédelmi rendszerének fontosabb elemeit, azok működését,
- legyenek tisztában az egyes állampolgár honvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeivel,
- a honvédelem rendszerének ismeretében értsék meg, hogy mit jelent napjainkban az egyén szintjén a hazafiság és a hazaszeretet,
- legyenek tisztában azzal, hogy a honvédelem nem egyenlő a Magyar Honvédséggel, ismerjék meg a Magyar Honvédség helyét és szerepét a honvédelem rendszerében,
- legyenek tisztában Magyarország helyével és szerepével a NATO-ban és Európai Unióban,
- értsék meg, hogy a NATO és az Európai Unió milyen biztonsági garanciákat jelent hazánk – ezen belül minden állampolgár – számára,
- ismerjék meg a Magyar Honvédség feladatrendszerét, felépítését, fontosabb haditechnikai eszközeinek jellemző adatait,
- szerezzenek a valóságnak megfelelő ismereteket, életszerű tapasztalatokat a szerződéses, a hivatásos és az önkéntes tartalékos katonák tevékenységéről, életéről, problémáiról és sikereiről,
- tegyenek szert az általános katonai ismereteken belül olyan gyakorlati ismeretekre, amelyek segítenek fejleszteni az önfegyelmet, a kitartást,
- az általános katonai ismeretek elsajátításával tegyenek szert olyan általános katonai műveltségre, amely segíti őket eligazodni a napi történesekben,
- ismerjék katasztrófahelyzetben és tömeges balesetekben szükséges elsősegélynyújtó feladatokat, valamint a katonák harctéri egészségügyi ellátási rendszerét,
- motiváltak legyenek a katonai pálya választására, az ehhez szükséges ismeretek és képességek elsajátítására,
- rendelkezzenek információval a katonai pályákkal összefüggő továbbtanulás lehetőségeiről.

2.2. Érettségi vizsgatárgy [7]

RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK:

A felnövekvő generáció nem rendelkezik ismeretekkel a honvédelemről, a minősített időszakokban rá háruló állampolgári kötelezettségekről. A katonai alapismeretek tantárgy oktatása segít a középiskolákban tanuló fiatalok honvédelmi nevelésében és katonai pályára irányításában. A tananyag elsajátításával megismerik Magyarország honvédelmének felépítését, a Magyar Honvédség feladatait, a katonák mindennapi életét. Ismereteik bővülésével kialakul és folyamatosan erősödik a honvédelem és a katonai élet iránti pozitív hozzáállásuk.

A felkészülés eredményeként a tanulók megfelelő adottságaikra, képességszintjükre alapozva képessé válnak a katonai felsőoktatásba vagy

szerződéses állományba történő felvételi követelmények teljesítésére, továbbá a katonai szolgálat nehézségeinek elviselésére.

Középszint:

A középszintű vizsgán a diákoknak az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokról, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáiról kell számot adniuk. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakörök lényegi ismeretanyagának reprodukálása, a fontosabb összefüggések felismerése, a katonai terminológia használata, a gyakorlati ismeretek elsajátítása és az érettségi vizsgán történő bemutatása a követelmény.

Emelt szint:

Az emelt szintű vizsga elsősorban a katonai felsőoktatásba készülők diákok képességeit és ismereteit vizsgálja. A vizsgázóktól a középszintű követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőkészséget, összetettebb összehasonlítási és elemzési szempontokat követel meg, valamint a tények és az adatok tágabb körét kéri számon.

KOMPETENCIÁK:

- a tanulóknak el kell sajátítaniuk: a Magyar Köztársaság biztonság- és szövetségi politikájával, honvédelmével kapcsolatos ismereteket, megismerik a NATO, az Európai Unió az ENSZ felépítését, működését, tevékenységük jellemzőit a válságövezetekben;
- ismerniük kell a Magyar Honvédség feladatait, szervezeti felépítését, személyi állományának összetételét, a szerződéses katonák napi életét és járandóságait;
- megismerik a modern hadviselés jellemző vonásait, a különleges alakulatok feladatait, a modern haditechnikai eszközök közül a fontosabbak adatait;
- elsajátítják a térkép- és tereptani alapismereteken belül a tereptani alapismereteket, a térképismeretet, valamint a terepen történő tájékozódást;
- elsajátítják a béketámogató műveletek alapjait, a békefenntartó eljárás módokat, a nem háborús műveletek felosztását és jellemzőit;
- az általános katonai ismereteken belül elsajátítják az általános harcászat, a löelmélet, a katonai túlélés alapjait, megismerik az atom-, biológiai és vegyi fegyverek jellemzőit és hatásait, a Magyar Honvédség jellemző haditechnikai eszközeit, a szerződéses katonák kiképzési rendszerét, valamint a katonák alaki felkészítésének fontosabb mozzanatait;
- a hadijogi alapismereteken belül tisztában vannak a hágai és a genfi egyezmények létrejöttével, annak fontosabb elemeivel, a hadifoglyokkal történő bánásmód szabályaival, a polgári lakosság védelmének módszereivel, a hadviselés eszközeinek és módszereinek szabályozásával, a Nemzetközi Törvényesség feladataival;
- az egészségügyi ismereteken belül elsajátítják a sérültek kimentésének szabályait, az újraélesztés szakszerű végrehajtását, a vérzések, törések, ízületi sérülések ellátását, megismerik a sérült katonák harctéri ellátásának rendszerét.

2.3. A Katonai alapismeretek és a többi tantárgy kapcsolata

A Katonai alapismereteket multidiszciplináris tantárgynak kell tekintetnünk, hiszen társadalomtudományi és természettudományi tárgyak ismeretanyagait is tartalmazza. Oktatása koncentrációt valósít meg történelem, földrajz, fizika, egészségnevelés (biológia), testnevelés tantárgyak ismereteivel, sőt ezekből feltételez már megszerzett ismereteket, amikre alapoznia is kell. Az 1. számú táblázat bemutatja, hogy a Katonai alapismeretek tantárgy fejezeteit, tanegységeit, valamint azokat a közoktatásban levő tárgyakat, amelyek segítenek eredményesen elsajátítani a Katonai alapismereteket.

1. számú táblázat: A Katonai alapismeretek tantárgy kapcsolata a többi tantárggyal

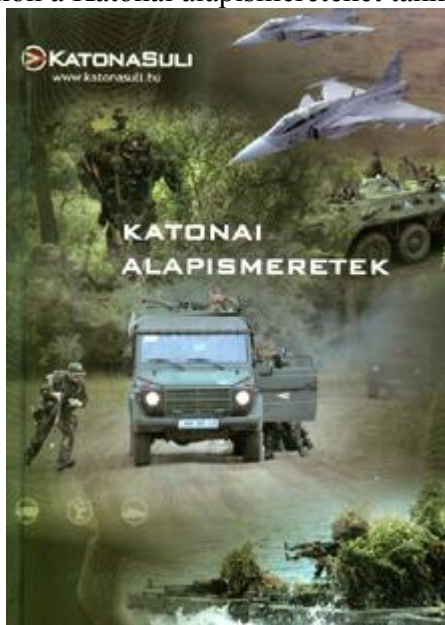
Fejezetcím	Tanegység	Tantárgy	Évfolyam
A) A Magyar Köztársaság biztonság- és szövetségi politikája	A Magyar Köztársaság biztonságpolitikai környezete	Történelem Társadalmi és állampolgári ismeretek	12.
	A Magyar Honvédség	Történelem	11-12.
	Korunk háborúinak jellemzői	Történelem	12.
B) Térkép- és tereptani alapismeretek	Tereptani alapismeretek	Földrajz	9-10.
	Térképismeret	Földrajz Történelem	9-10.
	Tájékozódás a terepen	Földrajz	9-10.
C) Általános katonai ismeretek	Az általános harcászat fogalmai	Történelem	9-12.
	A béketámogató műveletek alapjai	Történelem	12.
	A löelmélet alapjai	Speciális*-fizika	9-10.
	Túlélési ismeretek	Speciális	-
	ABV védelmi ismeretek	Kémia Biológia	9-11.
	Haditechnikai ismeretek	Történelem	9-12.
	Alaki felkészítés	Testnevelés	9-12.
D) A Magyar Köztársaság Honvédelme, szerződéses katonák a Magyar Honvédségben	A honvédelem rendszere, a honvédelmi kötelezettségek	Speciális	-
	A szerződéses katonák élete a Magyar Honvédségben	Speciális	-
	Hadijogi ismeretek	Speciális	-
E) Egészségügyi ismeretek	A sérültek kimentése	Speciális	-
	Újraélesztés	Egészségnevelés	9-11.
	Vérzéscsillapítás	Egészségnevelés	9-11.
	Hartéri ellátás	Egészségnevelés	9-11.

Forrás: Történelemtanítás 2011. 2. szám [8]

2.4. Tankönyv, egyéb segédanyagok

A Katonai alapismeretek tantárgyat nagyon rövid idő alatt megkedvelték nemcsak a diákok, hanem a tanárok is. Népszerűsége egyre növekszik, és oktatásának eredményessége révén fejlődhet a tanulók személyisége, kialakul bennük a csoportban, csapatban való gondolkodás képessége, erősödik a másokért való tenniakarás érzése (Varga, 2011: 60).

Ennek érdekében tankönyv, tanári kézikönyv készült mégpedig a Katonai alapismeretek tantárgy megújítása érdekében 2009-ben. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kara kapta meg a tantárgy gesztorálásának feladatait, "amely feladatok az 1032/2009. (III. 17.) számú kormányhatározat végrehajtását szolgálják." A tankönyvírás a három külső szakértő véleményének beérkezésével zárult, és 2009. december 21-én az Oktatási Hivatal HM-69157 számon a Katonai alapismereteket tankönyvvé nyilvánította. [9]

1. ábra: A Katonai alapismeretek tankönyv címlapja

Forrás: www.katonasuli.hu [10]

A tankönyv előszavában a szerzők célként azt tűzték ki, hogy új alapokra helyezve megújítsák a középiskolákban tanuló fiatalok honvédelmi felkészítését. A tankönyv segítséget nyújt ahhoz, hogy a tanulók elsajátítsák hazánk honvédelmével, a Magyar Honvédség felépítésével és működésével, a katonák kiképzésével és mindennapi életével kapcsolatos ismereteket. Megismerik a modern hadviselés jellemzőit, a modern haditechnikai eszközök fontosabb tulajdonságait, a túlélés fogásait, a tájékozódás módszereit és modern eszközeit. A tananyag elsajátítását több mint 300 db fénykép, ábra segíti, és a tanulás során sok olyan önálló feladat megoldására is sor kerül, amelyek még érdekesebbé teszik a tanórákat. A kötelező tananyagon túl a tankönyv sok érdekes kiegészítő információt is tartalmaz, amely tovább bővíti az ismereteket. [11]

2011 végére elkészültek az átdolgozással is, melyre az Alaptörvény elfogadása, Magyarország honvédelmével kapcsolatos szabályozók változása, a Magyar Honvédség felépítésében és feladataiban bekövetkezett változások miatt került sor (a különleges jogrend szabályozásában, a MH személyi állományának összetételében bekövetkezett változások, az önkéntes tartalékos jogviszonnal kapcsolatos szabályrendszer). Teljesen új elemként bekerült a tananyagba a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóaljának megjelenése, a honvéd tisztjelölt és az ösztöndíjas hallgatói jogviszony bemutatása. [12]

A Katonai alapismeretek tantárgy elektronikus tanári kézikönyve a tantárgyat oktató pedagógusok számára nyújt módszertani segítséget a tananyag feldolgozásához. A módszertani ajánlás a kerettantervvel összhangban 51 fejezetbe csoportosítva dolgozza fel a tananyagot, s minden egyes fejezet azonos szempontok szerint épül fel. A Segédanyagok az egyes fejezetekhez tartalmazzák a tankönyv 303 db illusztrációját, fejezetenként, illetve a tananyag tárgyköreinek megfelelően csoportosítva. A kézikönyv nyomtatott formában is megjelent DVD melléklettel. [13]

A tantárgyhoz kapcsolódik a www.katonasuli.hu honlap. A Tankönyv és a Pedagógusoknak menüpontok anyagai segítik az oktatást, továbbá előadások anyagát, a tankönyv fejezeteihez a tanári kézikönyv segédanyagát, a programba való jelentkezés módját stb. tartalmazzák. [14]

2.5. Érettségi vizsgaidőszakok és szintek Katonai alapismeretekből

A 2. számú táblázatból kitűnik, hogy 2006 óta folyamatosan van lehetőség arra, hogy a középiskolások középszinten érettségi vizsgát tehessenek Katonai alapismeretekből (az Oktatási Hivatal honlapjáról beemelt táblázat még a feladatlap és javítási-értékelési útmutató elérhetőségét is mutatja).

Azt is megállapíthatjuk, hogy 2006-2010 között csak a tavaszi vizsgaidőszakban érettségiztek e tantárgyból a diákok, viszont 2011-ben már tavaszi és őszi vizsgalehetőségük is volt a tárgyat tanulóknak.

2. számú táblázat: Érettségi vizsgaidőszakok, szintek Katonai alapismeretekből

1.) Katonai alapismeretek

Írásbeli vizsgaidőpont	Középszint	
	feladatlap	javítási-értékelési útmutató
2005. május 27.	-	-
2005. október 26.	-	-
2006. február 22.	-	-
2006. május 26.	k_katism_06maj_fl.pdf	k_katism_06maj_ut.pdf
2006. október 31.	-	-
2007. május 24.	k_katism_07maj_fl.pdf	k_katism_07maj_ut.pdf
2007. október 31.	-	-

2008. május 23.	k_katism_08maj_fl.pdf	k_katism_08maj_ut.pdf
2008. október 29.	-	-
2009. május 21.	k_katism_09maj_fl.pdf	k_katism_09maj_ut.pdf
2009. október 28.	-	-
2010. május 25.	k_katism_10maj_fl.pdf	k_katism_10maj_ut.pdf
2010. október 26.	-	-
2011. május 23.	k_katism_11maj_fl.pdf	k_katism_11maj_ut.pdf
2011. október 25.	k_katism_11okt_fl.pdf	k_katism_11okt_ut.pdf
2012. május 24.	k_katism_12maj_fl.pdf	k_katism_12maj_ut.pdf

Forrás: www.oh.gov.hu [15]

A honlapon megtaláljuk a tantárgyat a 2012. október-novemberi érettségi vizsgaidőszakban is középszinten.

Ugyancsak az OH honlapjáról értesülünk arról, hogy a 2013. május-júniusi vizsgaidőszaktól kezdődően a Katonai alapismeretek tantárgyból nemcsak középszinten, hanem emelt szinten is lehet érettségi vizsgát tenni (A Katonai alapismeretek vizsgatárgy 2013. május-júniusi vizsgaidőszaktól alkalmazandó részletes követelményei és vizsgaleírása a módosított 40/2002. (V. 24.) OM rendelet szerint). [16]

3. Összegzés

A Katonai alapismeretek tantárgyat tanító iskolák és a tárgyat tanulók létszáma az utóbbi hónapokban rohamosan nőtt. A tantárgy tanítását segítő dokumentumok, a vizsgáztatás rendje elkészültek. A Katonai alapismeretekből tett érettségi a Nemzeti Közszolgálati Egyetem több szakán figyelembe vehető.

A tanulmány folytatásában beszámolunk majd a Katonai alapismereteket tanító középiskolák területi megoszlásáról, a tanulók létszámáról, közreadjuk annak a felmérésnek az eredményeit, amelyet a tantárgy tanulásának motivációjáról stb. készítettünk.

JEGYZETEK

[1] Régiúj tantárgy: a militarizmus. Blogbejegyzések az interneten (2012. április 24.)

[2] Katonai alapismeretek: kinek lesz kötelező? Népszava online írása. (2012. április 19.)

[3] A moderniskola.hu lapjára a hírt és a véleménynyilvánítás lehetőségét valószínűleg egy pedagógus küldte be.

[4]

http://www.hirado.hu/Hirek/2012/09/26/12/KatonaSuli_honvedelmi_nevelotanarokat_kepeznek.asp

[5] http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,118807&_dad=portal&_schema=PORTAL

[6] Melléklet a .../2012. (...) NEFMI rendelethez. A tervezetet az EMMI oldalán nyitottam meg 2012. október 9-én.

[7]

http://www.oh.gov.hu/letolt/okev/doc/erettsegi_40_2002_201301/katonai_alapismeretek_2013_vk.pdf

- [8] Varga András: A Katonai alapismeretek tantárgy bevezetésének néhány kérdése. Történelemtanítás. www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu
- [9] Czank László: A Katonai alapismeretek tantárgy megújítása. http://portal.zmne.hu/pls/portal/docs/PAGE/ZPORTAL/ZMNE_ROOT/KLHTK/SZERVEZET/INT_TANSZ/VTK/AKTUALITASOK/KATONAIALAPISMERETEK.PDF
- [10] <http://www.katonasuli.hu/cikk/473/katonai-alapismeretek:-elkeszult-a-javitott-utannyomas>
- [11] Kojanitz László (szerk.) - Vörös Miklós (szerk.) - Czank László (szerk.): Katonai alapismeretek. Zrínyi Kiadó, Budapest. 2010. http://ekonyvtar.zrinyimedia.hu/container/files/attachments/24338/katonai_alapismeretek.pdf
- [12] <http://www.katonasuli.hu/cikk/473/katonai-alapismeretek:-elkeszult-a-javitott-utannyomas>
- [13] <http://www.katonasuli.hu/cikk/274/a-katonai-alapismeretek-tantargy-tanari-kezikonyve>
- [14] http://www.katonasuli.hu/cikk/340/katonai_alapismeretek;
- <http://www.katonasuli.hu/rovat/52/pedagogusoknak>
- [15] <http://www.oh.gov.hu/3-1-6-korabbi-erettsegi/korabbi-erettsegi-100819-2>
- [16] <http://www.oh.gov.hu/kapcsolodo-jogszabaly/om-40-2002-katonai-alapismeretek-2013-majus-juniustol>

IRODALOM

- Czank László: A Katonai alapismeretek tantárgy megújítása. http://portal.zmne.hu/pls/portal/docs/PAGE/ZPORTAL/ZMNE_ROOT/KLHTK/SZERVEZET/INT_TANSZ/VTK/AKTUALITASOK/KATONAIALAPISMERETEK.PDF (Letöltve: 2012. 10. 10.)
- Kojanitz László (szerk.)–Vörös Miklós (szerk.)–Czank László (szerk.): Katonai alapismeretek. Zrínyi Kiadó, Budapest. 2010. 5. http://ekonyvtar.zrinyimedia.hu/container/files/attachments/24338/katonai_alapismeretek.pdf (Letöltve: 2012. 10. 10.)
- Varga András: A Katonai alapismeretek tantárgy bevezetésének néhány kérdése. Történelemtanítás. Online történelemdidaktikai folyóirat. (XLVI.) Új folyam II. - 2011. 2. szám. www.folyoirat.tortelemtanitas.hu (Letöltve: 2012. 10. 10.)
- Varga András: A katonai pálya és a honvédelemhez való viszony szociológiai kérdései a középiskolás korosztály körében. Doktori (PhD) értekezés. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Kossuth Lajos Hadtudományi Kar, Hadtudományi Doktori Iskola. Budapest, 2011. http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2011/varga_andras.pdf (Letöltve: 2012. 10. 10.)